

A faded, grayscale background image showing several fishermen on a boat. They are wearing traditional work clothes and hats, and are using long poles to manage a large net in the water. The scene is set on a body of water with a hazy, distant shoreline.

Rybářství a rybníkářství mezi tradicemi a inovacemi

Michal Lošťák (Česká zemědělská univerzita v Praze)

Podpořeno projektem **Kulturní tradice českého rybářství ve světle jejího využití v cestovních ruchu a krajinotvorbě (č. DG18P02OVV057)**

Kontext

- Opomíjený (spotřeba) a nedůležitý (zaměstnanost, ekonomické ukazatele – hrubá přidaná hodnota) sektor

Tabulka 5: Zaměstnanci (osoby)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
03 Rybolov a akvakultura	1 362	1 259	1 238	1 258	1 261	1 197
CELKEM v ČR	4 295 858	4 333 872	4 418 372	4 499 484	4 581 157	4 650 628

Vysvětlivka: Zaměstnanci jsou všechny osoby s formální vazbou k zaměstnání bez ohledu na to, zda v referenčním týdnu skutečně pracovali či nikoliv.

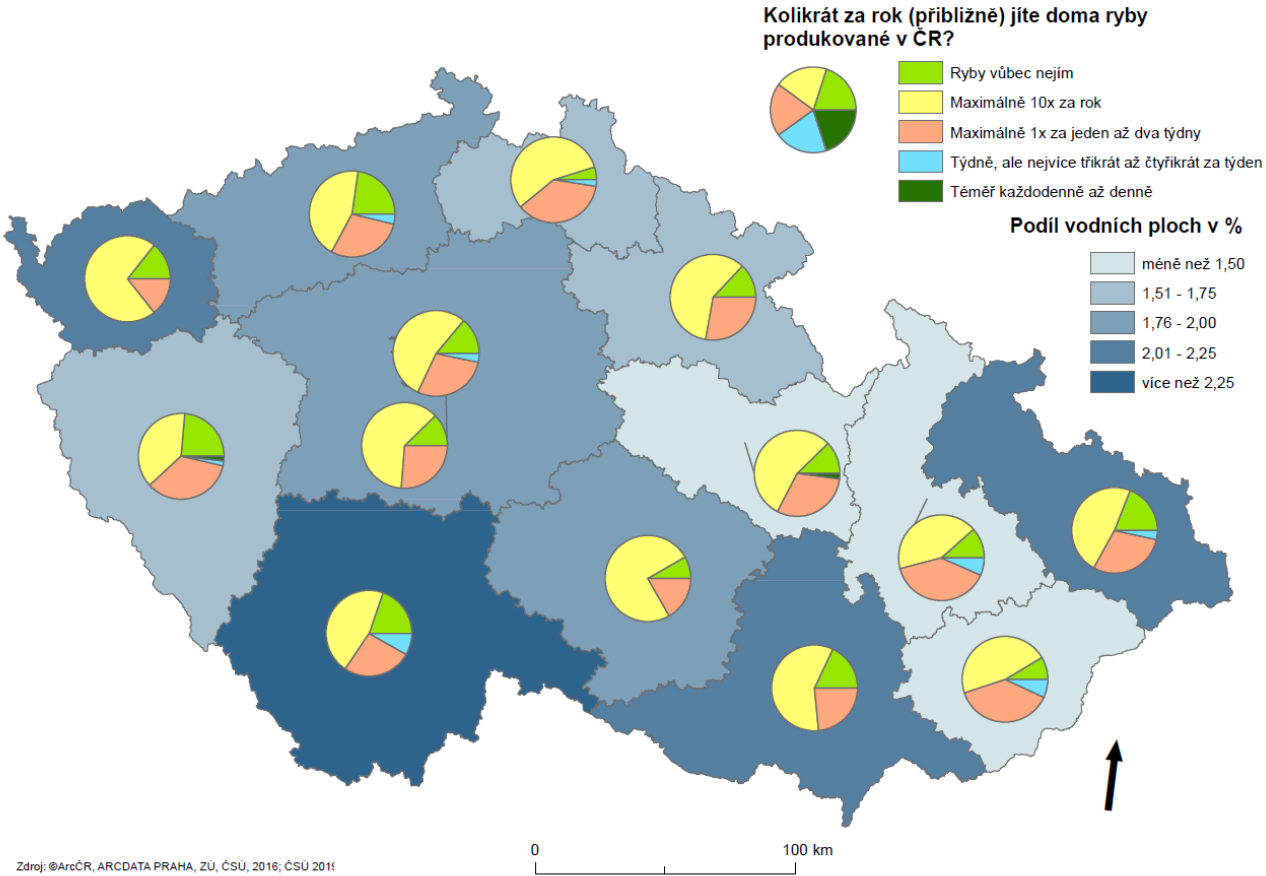
Tabulka 6: Zaměstnanost celkem (osoby)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
03 Rybolov a akvakultura	1 564	1 494	1 602	1 560	1 271	1 499
CELKEM v ČR	5 080 930	5 108 967	5 181 913	5 264 301	5 346 092	5 418 117

Zdroj (tabulka 5 i 6): Makroekonomické ukazatele za odvětví 03 Rybolov a akvakultura (podle odvětvové klasifikace CZ-NACE) byly čerpány z ČSÚ – Ročních národních účtů, odvětvových tabulky [on-line]. Dostupné na: <http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.socas>.

Zdroj: Víceletý národní strategický plán pro akvakulturu pro léta 2020-2030

Reprezentativní šetření v ČR – konzumace ryb

Kontext

- Opomíjený a nedůležitý sektor s **vysokou sezónní viditelností (Vánoce)** a **významností (krajinotvorba, ekosystémové služby)**

Kontext: pojmy

- **Tradice a její obsah-podstata (A. Giddens):** Trvání v čase není definujícím rysem, určující charakteristikou je rituál a opakování. Je majetkem skupin, není vlastností individuálního chování. Je nositelem svědectví o světě (pravdy). Tradice je spojena s přírodou. **Statičnost a zachování jako projev-forma tradice**
- **Inovace a její obsah-podstata (J. Schumpeter, F.W.Geels):** Salvy kreativní destrukce. Inovace je výzvou, která může alternovat nebo plně přerodit zavedené praktiky a technologie. Je spojená s individualizací (vylepšení jednice) a může rozbíjet představy o existující pravdě. Vyvazuje společnost z přírody. **Dynamičnost a proměna jako projev-forma inovace**

Obsah-podstata a forma-projev a percepce rybníků

Rybochovné zařízení

Rekreační rybník

Některá zjištění

- **Sektor rybníkářství a rybářství je považován za tradiční a spojený s přírodou** (s minimem novot, které by jej zásadně přerodily)

Respondent 2: *„My jsme takový malý ostrůvek v moři novot“.*

Respondent 4: *„Ti lidi to dělají jen díky lásce k přírodě, za ty peníze tam přece nebudou v chladu nebo horku pořád něco dělat“)*

Některá zjištění

- **Rybářství a rybníkářství spojuje sociální čas** (Sorkin a Merton: sociální čas je organizován rytmem kolektivního života: v neděli se nedělá) **s fyzikálním časem, což dává vzniknout tradicím.** Respondent 2: *„Hlavní tradicí jsou podzimní výlovy, tak jde na vánoční stůl nejlepší ryba“*)

Některá zjištění

- **Objevují se tlaky (vlivy) z jiných sektorů (např. cestovní ruch), ale i uvnitř samotného sektoru rybářství tlačící k novotám (Respondent 3: *“To, jak vypadá výlov, to se neměnilo po sto let, jen snad nákladáky a kladka na elektriku jsou nové. Rybník to není betonová stáj s krávama, ale EU chce akvakulturu, to jsou betonový rybníky a tradice zmizí”*) – vyvazování se z přírody – inovace**

Některá zjištění

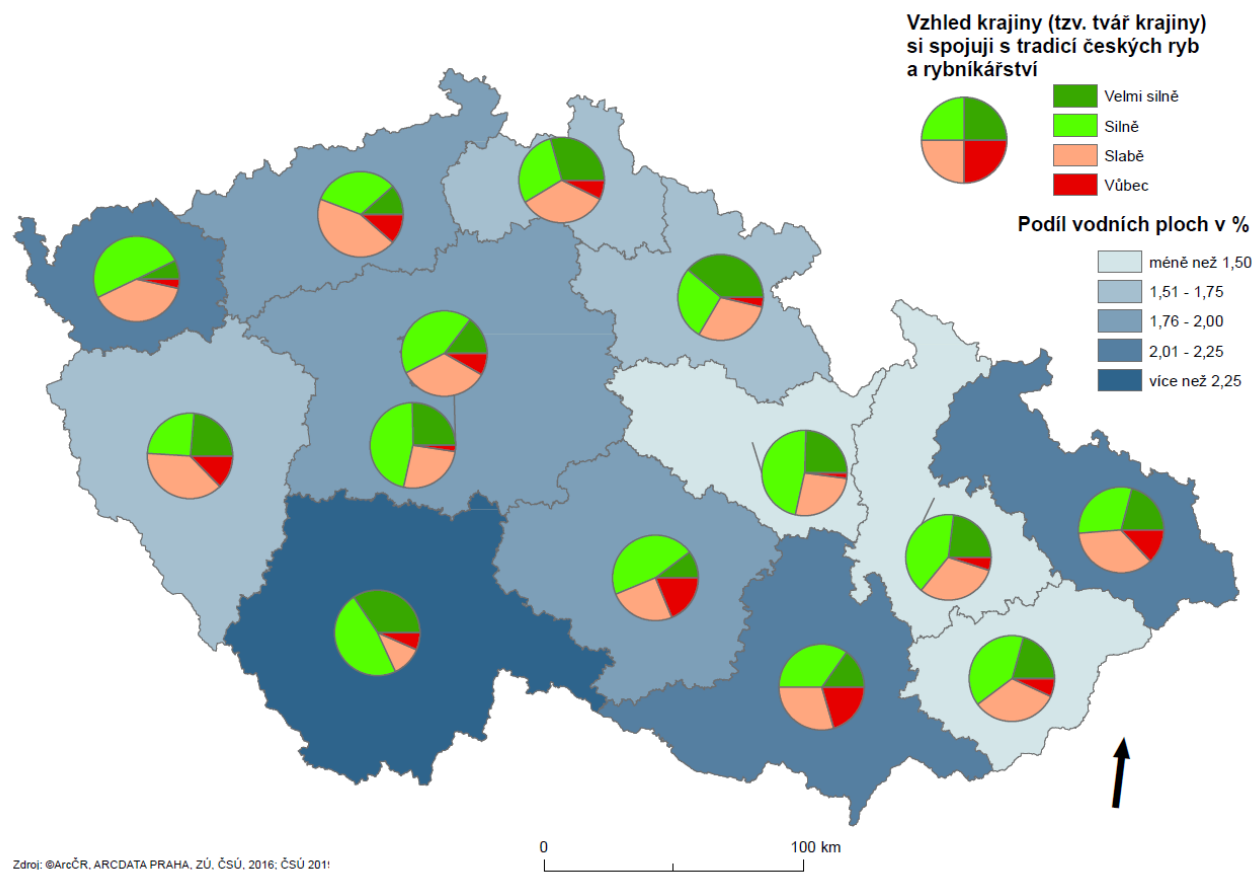
- **Novoty, které jsou dlouho známy, ale byly zapomenuty** (Respondent 9: *„Legislativa musí dovolit dírkování: Ted' je to skoro zakázaný. Proč si to nemůže rozhodnout vlastník rybníka. Za pěkných dnů v zimě by dírkování přivedlo další turisty.“*)

Některá zjištění

- **V turbulentních („tekutých, unikajících“) dobách je tradice paradoxně podporována svou změnou** (inovování tradice znamená její udržení s tím, protože takový typ inovace spočívá v tom, co již bylo známo v minulosti). Responded 4: *“To, že je teď za tradici považován kapr, vlastně brání zachránit tradici celého rybářství. Dávno v minulosti jsme měli v rybnících různé ryby, ty byly tradiční. Teď je tam jen kapr, proto, abychom udrželi tradici celého rybářství, musí dojít ke změně, aby byla podpořena různorodost druhů.”)*

Substantivní podstata rybářství

Co závěrem

- Tradice mají sílu, jsou-li v souladu různá pojetí času (sociální, fyzikální, biologický)
- Tradice rybářství stojí tváří v tvář post-modernímu “ve je možné”, což jej vykořeňuje z přírody
- Ale v postmoderním světě je možné na tradice možné nazírat jako na inovace (**retroinovace**)
- Tlaky na inovace pocházejí především ze sektorů (režimů) mimo rybářství. veřejnost si tradici rybářství spojuje s vánočním kaprem a krajinou (substantivní povaha rybářství). To tvoří obsah-podstatu, které by měla odpovídat forma-projev

Co závěrem: propojení tradic a novot (obsahu-podstaty a formy-projevu)

- **Vize české akvakultury v roce 2030**
- posílení významu **tradičních a moderních forem akvakultury**;
- udržení produkce **z tradiční akvakultury** minimálně na stávající úrovni **prostřednictvím modernizace a inovace** stávajících technologií a chovných zařízení;
- zvýšení produkce dalších druhů ryb, zejména dravých, prostřednictvím budování nových moderních rybích farem šetrných k životnímu prostředí;
- zvýšení podílu i sortimentu zpracovaných sladkovodních ryb pro český trh, modernizace, inovace a koncentrace zpracovatelských kapacit;
- silné postavení rybářských podniků na trhu.